

Non-usus: niet gebruiken van rechten

Bij de laatste wijziging van het Auteurscontractenrecht in 2015 is de zogenaamde non-usus bepaling in de wet gekomen (art 25e), dat wil zeggen dat een auteur (de wet spreekt van een maker, het geldt bijv. ook voor muzikanten, maar ook een vertaler die een licentieovereenkomst met de uitgeverij is overeengekomen, bijv. via het Modelcontract, is hier een auteur/maker) zijn rechten geheel of gedeeltelijk kan terugvragen indien de uitgeverij (de wet spreekt van een exploitant) deze rechten niet of onvoldoende exploiteert. Bijvoorbeeld als een uitgeverij weigert een e-book te maken van het werk, of niet in staat is of van zins is om filmrechten te verkopen. Maar ook bijvoorbeeld als er geen luisterboek wordt gemaakt. Bij een succesvol beroep op deze bepaling komt in principe geen einde aan de gehele overeenkomst, maar slechts aan dat deel dat niet of onvoldoende wordt geëxploiteerd.

De auteur kan in een dergelijke situatie van een mogelijke non-usus aan de uitgeverij vragen om deze rechten, waarover in de overeenkomst met de auteur wel afspraken zijn gemaakt (of dat nu in de primaire rechten zit of in de nevenrechten), terug te geven en deze zelf te gaan/ door een ander te laten exploiteren.

Een dergelijke (gedeeltelijke) ontbinding is niet mogelijk zonder enige vorm van aankondiging of overleg. De uitgeverij moet immers de kans krijgen om zelf deze rechten alsnog of opnieuw voldoende uit te oefenen. De auteur moet derhalve de uitgeverij van zijn wens tot (gedeeltelijk) ontbinden schriftelijk op de hoogte brengen en de uitgeverij ook voldoende tijd gunnen. Hoeveel tijd staat niet in de wet anders dan 'een redelijke termijn'.

In het geval er meerdere makers zijn, bijvoorbeeld twee auteurs, of een auteur en een illustrator, of een auteur en een vertaler, dan moeten in principe beiden/allen instemmen met deze (gedeeltelijke) ontbinding. Een vertaler kan dus niet zonder toestemming van de oorspronkelijke auteur, of de auteur zonder toestemming van de vertaler als het gaat om de Nederlandstalige editie, een overeenkomst (gedeeltelijk) laten ontbinden om sommige rechten elders onder te brengen.

Als een agent of erven de rechten beheren gelden uiteraard dezelfde regels als voor een auteur zelf.

Overigens is deze wetgeving nu ook in het Europees recht verankerd met het aannemen van de nieuwe Auteursrechtlijn.

Bij concrete vragen kunt u zich uiteraard altijd tot de GAU wenden.